

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

мають продовжувати пошук і впровадження інноваційних педагогічних рішень, адже стрімкі технологічні зміни диктують потребу адаптувати методи навчання. Подальші дослідження у цій галузі сприятимуть розробці узгоджених стратегій інтеграції креативності та ІТ-освіти [7], що забезпечить підготовку творчо мислячих, конкурентоспроможних спеціалістів для високотехнологічного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Beghetto, R. A. (2016). Creative learning: A fresh look. **Journal of Cognitive Education and Psychology**, 15(1), 6–18. <https://doi.org/10.1891/1945-8959.15.1.6>
2. Fautley, M., & Savage, J. (2020). **Creativity in the Secondary Curriculum**. Routledge.
3. Resnick, M. (2007). All I really need to know (about creative thinking) I learned (by studying how children learn) in kindergarten. **Proceedings of the 6th ACM SIGCHI Conference on Creativity & Cognition**, 1–6. <https://doi.org/10.1145/1254960.1254961>
4. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. **Teachers College Record**, 108(6), 1017–1054.
5. Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). **A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning**. Pearson.
6. Martínez, S. L., & Stager, G. (2013). **Invent to Learn: Making, Tinkering, and Engineering in the Classroom**. Constructing Modern Knowledge Press.
7. Henriksen, D. (2016). The seven transdisciplinary habits of mind: Extending the TPACK framework towards 21st century learning. **Educational Technology**, 56(3), 3–11.

ZAKALYK Halyna

**CREATIVE METHODS AND CREATIVE APPROACHES IN THE
PRACTICAL ACTIVITIES OF MEDICAL STUDENTS**

The development of creativity is becoming increasingly important in modern higher education. First and foremost, it serves as the foundation for uncovering the individual creative abilities of each participant in the educational process, enriching them with knowledge and experience. This, in turn, allows for the maximum and most effective activation of human resources.

Creativity is an inherent characteristic of a person or a process in which something new and valuable is generated.

In terms of personality, creativity manifests as the ability to think outside the box and adopt an innovative approach to problem-solving. It encompasses the following qualities [2]:

- an internal drive to generate new ideas;
- cognitive flexibility, which enables adaptation to new situations;
- the ability to explore multiple paths to achieving a goal rather than resorting to hasty decisions;
- a creative approach to problem-solving, characterized by a willingness to use unconventional and original methods while avoiding traditional solutions;
- emotional openness, which fosters receptiveness to new experiences and impressions, ultimately aiding in the development of original ideas;
- intuition, which allows individuals to anticipate possible solutions or strategies.

The study of creativity has been the focus of both domestic and foreign scientists, including G. Kostyuk, V. Klymenko, V. Molyak, E. de Bono, J. Guilford, E. Torrance, and others.

Creativity can be innate, but a more commonly used term is "having the makings of creativity." It can also develop over time through practice and experience, ultimately shaping a person into a creative individual. Importantly, creativity can be stimulated through training, an environment that fosters innovation, and practice that encourages openness to experimentation.

Creativity is the ability of a person or system to generate new ideas, solutions, or products that are both original and meaningful. It is not confined to the fields of art or design but extends to all areas of human activity. Creativity is also a process that involves transcending conventional solutions and approaches, offering opportunities for new developments, problem-solving, and innovative changes to the environment [3].

However, as S. Bailin notes, given that creativity is valued everywhere, a person receives a good boost when their creations are approved. At the same time, the main idea is often forgotten: creativity is a process associated with significant achievements. In other words, achievements should be encouraged in the name of creativity, and creativity should be inspired [5].

Creativity is also considered a process—a series of stages leading to the development of a new idea or product. Its nature varies depending on the context; it may involve transforming an idea into a practical product or solution.

Creativity plays a crucial role in society, as it drives innovation, fosters economic growth, and promotes cultural progress. It contributes to technological advancements, the evolution of art, and the emergence of new styles and forms of expression [1].

In education, creativity is invaluable, as it helps develop essential professional qualities such as flexibility thinking, adaptability to change, and the ability to quickly and effectively solve problems. It also encourages the search for new ways to preserve both personal health and patient health and well-being [4].

Through creative thinking, students can more effectively define problems, demonstrate understanding and receptiveness to new ideas, express their own opinions beyond established norms, and break away from stereotypes in their activities.

However, when working with students, one may observe hesitation and a lack of confidence in their statements. This is not always a sign of ignorance but often indicates a restriction of their potential within rigid standards or protocols. Such limitations can hinder creativity and obstruct the free exploration of unconventional solutions.

After all, it is well known that art therapy is one of the recognized methods of assisting patients. Not only does it have the right to exist, but it is also widely applied in global medical practice.

This is why the idea emerged to draw attention to certain creative methods and the use of creative approaches, which can be beneficial not only in education but also in the practical training of medical students.

When mastering a new social role—the role of a doctor—a student encounters the personal needs of patients, which will inevitably arise in real practice. A specialist must be ready to respond to these challenges and be able to solve them in all possible ways, ensuring effective treatment..

The use of creative methods in medical education, in particular, contributes to the development of critical thinking, creativity, and a deeper understanding of the material. This enables the application of various techniques that actively engage students in the learning process and facilitate better retention of information. One such technique is the use of associative maps in medical training.

For example, in studying diabetes, students can place "Diabetes" at the center of the map, branching out into key elements such as:

- Types of diabetes (Type 1, Type 2);
- Symptoms (thirst, frequent urination, weight loss);
- Treatment (medications, dietary changes);
- Medical devices (insulin, metformin, glitazones, sulfonylureas, other antidiabetic drugs);
- Monitoring (glucometers, laboratory tests: HbA1c, blood glucose, patient condition dynamics);
- Patient education (risk assessment, importance of adherence to therapy, psychological support);
- Complications (visual impairment, cardiovascular disease, renal failure).

Associative maps help students navigate complex topics, structure information on practical issues, and recognize key connections between different elements. This approach enhances their ability to retain information and better understand the interactions within the human body.

Following the same principle, students can create associative maps for drug interactions or drug side effects, allowing for better visualization of the material. In essence, associative (or mental) maps serve as an effective tool for visualizing ideas, relationships, and concepts.

Additionally, visualization as a creative method can be used to better represent specific situations or concepts through images and illustrations. This can range from simple sketches to the creation of more complex graphic models or diagrams. Visualization enhances the understanding and assimilation of complex concepts, stimulates imagination and spatial thinking, and promotes a deeper awareness of the material by establishing connections between different ideas.

Another effective method is keeping reflective diaries. This approach involves writing daily or regular entries—personal reports in which students reflect on their experiences, emotions, challenges encountered while studying a particular topic, and their own achievements. This practice fosters self-awareness, critical thinking, and self-regulation. Written reflection allows students to analyze their learning experiences, recognize their strengths, and identify areas for improvement. As a result, it deepens their self-understanding and promotes continuous self-development.

A creative approach also influences motivation to learn and the desire to master practical skills. It serves as a way to diversify learning methods, making the educational process more engaging and effective.

For a student's self-development, it is important to have a vision of the future. The method of creating collages, drawings, or 3D models of an "ideal medical space"—such as a future medical institution in cities rebuilt after the war, designed to provide a comfortable environment for patients—can inspire creativity, encourage reflection, develop emotional intelligence, and potentially contribute to the implementation of ideas in practice.

In the work of a medical professional, gaining experience in writing essays or short stories is highly valuable. These writings may include personal reflections on their future as a doctor or descriptions of situations where a creative approach is applied to patient care. Such stories can be realistic or inspired by well-known examples of therapeutic storytelling, where symbolic narratives help patients cope with fear, pain, or uncertainty.

When working with patients, it is important to use visual representations or pictures where the patient feels healthy or imagines themselves after recovery.

Another beneficial approach for patients undergoing long-term treatment is the "My Body Speaks" technique. In this method, patients are encouraged to symbolically express their pain, fear, or hope through drawing, modeling, or collage, allowing them to externalize emotions and gain psychological relief.

In professional medical practice, storytelling is often used as a way to explain complex medical concepts to patients in an accessible way. For example, the functioning of an organ system or the immune response can be illustrated through imaginative narratives—such as an army of defenders working together to restore health—making medical information easier to understand and relate to.

In today's world, it is essential for students to develop skills in managing a medical blog or creating a podcast. This provides an opportunity to discuss interesting

aspects of their profession, share advice on mental health, and emphasize the importance of recovery from injuries.

Students can also participate in the development of educational comics or animations—an especially valuable tool for children and the elderly, who often benefit from visualized medical information.

Moreover, in practical classes, it is important to incorporate game-based methods, such as staging clinical situations in the form of theatrical performances. In addition, it is important to include game methods in practical classes, for example, role-playing situations that may occur in medical practice..

Modern higher medical education increasingly focuses not only on technical skills but also on the development of communication skills, emotional intelligence, and the expansion of personal potential. In this context, a creative approach is an important complement to a specialist's professional skills, helping to harmoniously integrate and apply them effectively in practice. All of this not only makes learning more engaging, but these methods also contribute to better mastering practical skills. The introduction of creative methods enables a greater variety of interactions between medical professionals and patients, which leads to more effective treatment, helps medical professionals learn to communicate effectively and professionally, reveal the inner world of their patients, creating in them a sense of concern for their health, compassion and safety. This is an important condition both for the work of medical personnel and for the formation of trust in patients.

References:

1. Borysenko L. L. Methods of Activating Scientific Research Activities of Students in Higher Educational Institutions. *Science and Education in the Context of Societal Transformation: Abstracts of the All-Ukrainian Conference of Students, Postgraduates, and Young Scientists* (September 21, 2017, Kyiv). Kyiv: KNTU. 2017. Pp. 28-29. (Ukraine)
2. Zakalyk H. M., Terletska Y. M., Shuvariy N. M. Psychology of Development and Success of the Individual. Lviv: Lviv Polytechnic. 2019. 488 p. (Ukraine)
3. Krytska A. M. Professional Creativity in the Educational Environment of Higher Education Institutions. *Actual Problems of Psychology*. 2019. Vol. V. Issue 19. P. 111. (Ukraine)
4. The Role of Creativity in Shaping the Personality of the Future Medical Professional / O. D. Lysachenko, V. I. Shepitko, N. V. Boruta [et al.]. *Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sports*. 2022. Vol. 7. No. 6 (40). Pp. 163-167. (Ukraine)
5. Bailin S. Achieving Extraordinary Ends: An Essay on Creativity./ in book *Springer Science & Business Media*. 2012. 104 p.

ДОННИКОВА Ірина Анатоліївна Креативність в контексті людинотворчої місії освіти	119
ДРАЗІНА Євдокія Володимирівна Розвиток креативності у технологічних інноваціях сфери фізичної культури та спорту	122
ДУ Цзіні Практика та дослідження розвитку творчості в образотворчому мистецтві	125
ДУБОВИЙ Захар Сулейманович Розвиток креативності через сучасні вокальні техніки: експериментальний підхід	130
ДУЩЕНКО Ольга Сергіївна Розвиток креативності як необхідна умова підготовки майбутніх учителів	134
ДЬОМІНА Тетяна Олександрівна Формування наукової творчості у здобувачів вищої освіти з біомедичної інженерії	139
ДЯЧОК Дмитро Олександрович Креативність при викладанні сучасних інформаційних технологій	143
ZAKALYK Halyna Creative Methods And Creative Approaches In The Practical Activities Of Medical Students	146
ЗДІР Дарина Русланівна STEM-проекти як засіб розвитку креативності у молодших школярів	151
ЗЕНЧЕНКО Тетяна Федорівна Комунікативна компетентність — основа конструктивної комунікації: інноваційний вимір	154
ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК Роксоляна Василівна Розвиток креативності майбутніх фахівців соціальної сфери в освітньому процесі ЗВО	156
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна Роль STEM-освіти у розвитку креативності й інноваційного мислення здобувачів освіти	160
ІВАНОВА Олена Сергіївна Психологічні механізми розвитку креативності як ресурсу інноваційної діяльності	163
ІВЛІЄВА Ольга Михайлівна Реалізація креативного підходу при підготовці вчителів математики	168
ІГНАТЕНКО Сузанна Олександрівна Креативність вчителя фізичної культури у проведенні рухливих ігор	172
ІЛАСОВ Олександр Олександрович Використання ігрових методик для розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти	175
ІНОЗЕМЦЕВ Сергій Анатолійович Інтеграція екологічного виховання у позашкільну освіту: ефективні методи та підходи	179
КАМЕНЧУК Тетяна Олегівна Розвиток креативного мислення на уроках безпеки життєдіяльності	181
КАРПОВА Ірина Гораційвна Теоретичні основи творчості у креативному розвитку особистості засобами соціально-виховній діяльності	184
КАСЯРУМ Сергей Олегович Розвиток креативності здобувачів вищої освіти у процесі навчання фізико-математичних дисциплін	189